

STATENS UTDANNINGSKONTOR I ROGALAND

RAPPORT FRA KOMMUNEBESØK I LUND KOMMUNE 14. NOVEMBER 2000.

INNLEDNING

Statens utdanningskontor var på kommunebesøk i Lund kommune 14. november 2000. Hensikten med slike besøk er å fremme dialog og kontakt og å få konkret kunnskap om situasjonen i kommunen. Med utgangspunkt i ny opplæringslov og arbeidet med innføringa av L97, ble det fokusert på kvalitetsutvikling og kvalitetsvurdering, og særlig på utviklingstiltak knyttet til ungdomstrinnet. Lund kommune planla detaljene i programmet sammen med utdanningskontoret og sendte inn utfyllende dokument før besøket. Utdanningskontoret er godt fornøyd med forarbeidet.

Første del av kommunebesøket var lagt til Lund barne- og ungdomsskole. I denne delen av besøket deltok følgende fra kommunen: Oppvekstleder Egil N. Eek, leder av OK-utvalg Øyvind Navrestad, konsulent Bjørn R. Bergane. Fra Lund barne- og ungdomsskole deltok: ledere ved skolen: Karl Andreas Moen, Erling Svennevik, Alv Gunnar Welle, FAU-leder Bjørn Egenes, og elevrepresentant Magnus Iversen. Under siste del av samtalene ved Lund barne- og ungdomsskole møtte også tillitsvalgte fra lærerforbundet og lærerlaget: Per Christian Salvesen og Else Halvorsen.

På møtet i rådhuset deltok ordfører Kjell Erfjord, fungerende rådmann Jan Tore Skjørshammer, hovedutvalgsleder Øyvind Navrestad, oppvekst og kultursjef Egil N. Eek, førstekonsulent ved OK-kontoret Bjørn R. Bergane og rektor ved Kiellands Minde skole Torbjørn Kjørmo.

Fra utdanningskontoret deltok utdanningsdirektør Sigmund Sunnanå, rådgiver Audun Gjerde og førstekonsulent Lars Kristian Eriksen.

Rapporten er skrevet med utgangspunkt i kommunebesøket, innsendte dokumenter og annen kontakt mellom utdanningskontoret og Lund kommune.

KVALITETSUTVIKLING OG KVALITETSVURDERING

Utviklingsarbeid

Lund kommune er med i "Sør 2-nettverket" og har utarbeidet strategiplan og tiltaksplan for kvalitetsutvikling i skolen i samarbeid med de andre kommunene i nettverket (Bjerkreim, Eigersund og Sokndal kommune). Planene følger opp føringer som departementet har gitt i "Kvalitetsutvikling i grunnskolen 2000-03", F-4088. Det er positivt at kommunene samarbeider om kvalitetsutviklingen og drar nytte av hverandres kompetanse og ressurser. Tiltaksplanen for 2000 skal erstattes av ny plan for 2001. Vi anbefaler at kommunale tiltak konkretiseres bedre slik at planen gir klarere rammer for skolene. I noen av skolenes tiltaksplaner ser vi at sentrale

statlige satsingsområder er lite tydeliggjort. Vi vil oppfordre kommunen å tydeliggjøre elevperspektivet i planene og gjennomføre vurderingstiltak for å se om innsatsen har effekt på elevnivå.

Kommunen ser det som en styrke at skole- og kulturretat er samlet i en oppvekstavdeling. På den måten mener kommunen de får god effekt av tiltak på områder der kultur og skole har felles innsatsområder. Etatsleder ga uttrykk for at det i enkelte perioder er svært hektisk og at det krever god informasjonsflyt mellom ansatte i etaten og stor grad av selvstendighet for å få til en helhetlig oppvekstpolitikk. Utdanningsdirektøren ser at det er flere områder der kultur og skole kan gå sammen om felles tiltak, men er samtidig redd for at det komplekse og store saksområdet skolen utgjør i en kommune kan bli nedprioritert i perioder når store kulturtiltak skal gjennomføres.

Rektor ved ungdomsskolen har permisjon dette skoleåret, men det er ikke tilsatt vikar. I stedet prøver skolen ut en ordning med delt ledelse der tre tilsatte ved skolen deler lederoppgavene. Ordningen blir sett på som en nødløsning fra kommunens side etter at de ikke fikk søkere til stillingen. Vi anbefaler kommunen å iverksette tiltak for å unngå denne situasjonen til neste år dersom rektor ikke kommer tilbake, og viser til at det er kommuner i Rogaland som har skapt økt interesse for lederstillinger i skolen gjennom bevisst satsing på lederopplæring, rekrutteringstiltak og permisjonsordninger/studiepermisjoner til ledere som har vært rektorer over en tid.

Vikarsituasjonen ved u-skolen

Det virker ikke gunstig at så stor del av vikarbehovet ved ungdomsskolen som her er tilfellet, dekkes av lærerne ved skolen som allerede er i full stilling. Vi vil anbefale kommunen å vurdere straksordninger som kan sikre større tilgang på utdannet lærerpersonale i tillegg til langsiktige tiltak som arbeidet med å få til en desentralisert lærerutdanning i regionen. Vi fikk inntrykk av at vikaroppgavene i noen grad går ut over overskudd hos lærerne og tid til teamarbeid og til andre planleggingsoppgaver.

Skolevurdering

Kommunen har i sine planer et krav om at alle skolene skal gjennomføre skolebasert vurdering innenfor to områder hvert år. Ett av områdene er felles for alle og fastsettes av kommunen, mens skolene selv velger det andre området som skal vurderes. Inneværende år skal skolene gjennomføre evaluering av lærerrollen. Skolene velger selv evalueringsform. Sist skoleår var skole/hjem arbeidet felles vurderingsområde. Foreldrene ved skolene deltar i ulik grad og på ulik måte i den skolebaserte vurderingen. Vi rå kommunen til å vurdere om det kan være fornuftig å etablere et samarbeidsfora som støtte til den skolevurderingen som er felles. I denne sammenheng kan det være naturlig å vurdere organisert foreldresamarbeid på tvers av skolegrenser og medvirkning fra det kommunale elevråd for å sikre en god brukermedvirkning.

Arbeid på ungdomstrinnet

Alle ungdomsskoleelevene i kommunen går på Lund barne- og ungdomsskole. Dette besøket la vekt på arbeidet på ungdomstrinnet, og det var derfor naturlig at en stor del av tiden ble satt av til besøk på ungdomsskolen. En del av temaene som ble berørt er også omtalt andre steder i rapporten.

Elevrepresentanten sa at elevene opplever skolen som en god og trygg arbeidsplass. Det er godt miljø blant elevene, få disiplinærproblemer og greie lærere. Han gav uttrykk for at elevene opplever skolens undervisning som noe "gammeldags", og de ønsker seg en skole som i større

grad legger vekt på nye arbeidsmåter og en organisering av skoledagen som er mer tilpasset intensjonene i L97. Oppslag i media om skoler med utvidet skoledag og fleksitid har vakt interesse hos elevene. Dette har bl.a. vært tema på møter i elevråd uten at det har ført til endringer.

Foreldrerepresentanten fortalte at foreldrene opplever uklarhet i hvilken rolle FAU skal ha og hvilke oppgaver foreldrene kan gå inn i. Foreldrene ønsker at ungdomsskolen i større grad kan implementere skole/hjem-samarbeidet i skolens virksomhetsplaner. Foreldrene er opptatt av det hele mennesket og det er stor vilje til å støtte opp om et godt lærings- og oppvekstmiljø. Leder av FAU understreket at det er mer spenst i skolens drift dette året. Det er likevel mye upløyd mark, slik FAU ser det, men det registreres en større vilje hos skolen til å ta tak i ting som skolen bør forbedre seg på. Bl.a. opplever FAU at de i større grad får ta del i mer fornuftige oppgaver.

Skolens personale har brukt mye tid og krefter på å avklare forhold som gjelder arbeidstidsavtalen og finne fornuftige ordninger i praktiseringen av denne. Uenigheten har først og fremst knyttet seg til bruk av 190 t. rammen. Intensjonen i ny avtale om arbeidstid er å få til fleksible arbeidstidsordninger tilpasset dagens skole. Det er viktig at partene finner ordninger som hindrer at mye tid går med til fortolkninger, registrering av tilstedeværelse ol. Fleksible ordninger skal bl.a. gi mulighet til større grad av elevkontakt, teamarbeid, fellestid til kompetanseutvikling og planleggingsmøter. Det bør vurderes om det tjener elevene at tilsatte så strengt krever pedagogisk kompetanse hos personer som tar på seg oppdrag som vikar. Vi registrerte at skolen ikke bruker den bundne arbeidstiden til lærerne fullt ut.

Skoleledelsen har satt i gang arbeid med utarbeiding av arbeidsplaner for lærerne, og har tatt tak i flere områder som skolen bør utvikle seg på. Foreldrerepresentanten ga positiv tilbakemelding på arbeidet som er startet opp og håpet at det ville skje en forbedring på skolen.

Elevmedvirkning

Det er positivt at kommunen har lagt til rette for et barn- og unges felles elevråd. Ordningen med midler til bruk for elevrådet virker positivt, og elevene får et mer konkret forhold til slike oppgaver og det stimulerer til samarbeid og forståelse av demokratiske prosesser. Det ble presentert gode eksempler på tiltak der elevene har fått gjennomført ordninger gjennom egne fora.

Elevene ønsker sterkere grad av medvirkning i skolens innhold. Vi tror at bla. arbeid med intensjonene i Skolens og elevenes valg kan være et konkret område å gripe fatt i. Dette "faget" stiller krav til økt grad av elevmedvirkning, organisering, samordning med innhold i andre fag m.m.

Rådgiver A. Hunsbeth presenterte prosjektet "Lokale rollemodeller i utdannings- og yrkesorienteringen". Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom kommunen, næringslivet i Lund og KUF/KRD. Hensikten med prosjektet er å gi ungdom i Lund god informasjon om yrkesmulighetene i det lokale næringsliv. Filosofien bak prosjektet og den praktiske tilretteleggingen er interessant og vi ser gjerne at prosjektet blir gjort kjent for andre kommuner bl.a. gjennom samlinger for rådgivere.

Per Chr. Salvesen presenterte Bygdemuseet sitt skoletilbud og de mulighetene skolene har til å gjøre seg nytte av museet. Det er positivt at museet tilpasser opplegget etter L97 og legger til rette for at elever kan bruke prosjektarbeid som metode.

Vurdering

Skolen har prøvd ut nye prøveformer med klasseromsmodell og par-prøver i muntlig avgangsprøve. Åpen-bok prøver er ikke prøvd ut enda. Det er bare gjennomført spredte forsøk med dette. Tillitsvalgte påpekte at det krevde mye planleggingstid for å legge til rette for nye prøveformer. Vårt inntrykk etter gjennomgang av planer og i samtaler er at skolen bør prioritere arbeidet sterkere. Vi tror samarbeid mellom faglærere på tvers av kommunegrensene kan være til god hjelp og stimulere til aktivitet på området.

Musikk- og kulturskoletilbudet

Det er politisk vedtatt at kommunen skal ha musikk og kulturskole. Det er tilsatt ny rektor. Skolen har godt kvalifisert personell.

Bibliotek.

Biblioteket er flyttet inn i nye lokaler og både Heskestad og Kiellands minne skoler fungerer som filialer til biblioteket. Det er positivt at kommunen har bibliotekar i halv stilling til å betjene skolene.

Skolefritidsordningen

Det er kun ved Nygård skole at det er innført skolefritidsordning. Det er ikke registrert behov ved de andre skolene.

ØKONOMI OG FORVALTNING

Ordfører understreket at kommunen har satsset på skolen de siste årene. Nåværende skolestruktur vurderes som fornuftig, og det er ikke aktuell politikk å slå sammen skolekretser nå. Det kan oppstå vansker med å opprettholde skolestrukturen dersom elevtallet går ned. Kommunen har rehabilitert flere skoler og merker seg at foreldrene er aktive i å delta med tilrettelegging av uteareal. Kommunen ser behovet for en sterkere eldresatsing og arbeidet med å tilpasse skolene etter dagens krav er derfor vanskelig å gjennomføre raskere enn det er lagt opp til.

Fra neste år vil kommunen få økte utgifter i forbindelse med tilrettelegging for en kontingent serber-kroaterer som kommer. Det arbeides med å legge til rette for fremmedspråklige elever og det er tilsatt tolk i 100 % stilling for å dekke behovet til denne gruppen.

Kommunen har brukt betydelige midler til innkjøp av lærebøker og oppdatering av edb-utstyr til skolene. Det er investert i nettverksløsninger ved Heskestad skole og Kiellands Minde skole. Kommunen ser også muligheter for skolene i bruken av Allaktivitetshuset der det er lagt opp datarom med internett-tilkobling.

Skoleanlegg

Nygård skole har fått nytt ventilasjonsanlegg og står nå midt i en utbyggingsprosess. Skolen skal være ferdig i 2002.

Kommunen har gjennomført utbygging og renovering på ungdomsskolen. Det er fortsatt behov for ytterligere rehabilitering for at bygg og anlegg skal tilfredsstillende krav til ventilasjon og være tilpasset elevtall og aktiviteter som skolen trenger. Det er laget gode løsninger med arbeidsrom for lærerne. Heimkunnskapsrommet fremstår som et godt undervisningsrom og skolebiblioteket er delvis ferdig. Det er fornuftig at godt datautstyr er installert på dette rommet og blir en viktig del av tilbudet elevene skal finne her. Fra 01.08.02 blir Lund Barne- og ungdomsskole omgjort til en ren ungdomsskole.

Heskestad skole er liten, men kommunen ser verdien av å ha skolen som et samlingspunkt for bygda utover ren skoledrift. Bygningene er moderne og uteområdet er innbydende og godt tilrettelagt for aktiviteter. Det er utrygg skolevei inn til skoleområdet, men dette skal ordnes.

Kiellands Minne skole er en relativt moderne skole og har god plass. For tiden foregår det opparbeiding av uteområdet der foreldre og kommune er sammen om utførelsen.

Tilpasset opplæring/spesialundervisning

Kommunen har bevisst satset på å styrke grunnressursen til skolene framfor å øke tildeling til spesialundervisning. Skolenes samarbeidet med PPT fungerer godt. Kommunen har satt inn midler til gruppedeling og organisert tilpasset opplæring bl.a. ved hjelp av denne ressursen. Når vi sammenligner summen av ressurser til spesialundervisning og ressurser til delingstimer utenom valgfag, ligger ikke Lund under snittet i Rogaland. Det er få elever som har spesialundervisning som enetimer, men og det legges vekt på integrerte løsninger og tolærersystem. Kommunen har god erfaring med fast PPT-kontaktperson, og samarbeidet med Eigersund om PP-tjenesten fungerer godt. På skolene er det lagt opp til faste samarbeidsmøter mellom spes.ped-team på skolene og PP-tjenesten.

Kommunen har forventning til Samtakprogrammet og vurderer oppstartsrammen som god. Det er viktig at kommunen følger opp dette arbeidet slik at satsingen fører til systemrettet tiltak på individnivå og at spes.ped. team fungerer på alle skolene.

Annet

Kommunen skal lage plan for voksenopplæring. Utfordringen er å gi et fullgodt tilbud for denne gruppen. Det gjennomføres et romjultreff for studerende ungdom som er hjemme på juleferie der bedriftene presenterer seg og det de har behov for av arbeidskraft. Kommunen opplever at mange unge ikke er klar over hvilke jobbmuligheter som finnes i kommunen og ønsker å redusere flukten av kompetent arbeidskraft fra kommunen gjennom tiltaket.

Rektor på Kiellands Minne Torbjørn Kjølmo, redegjorde for skolens arbeid med å legge til rette for en annen organisering av skoledagen og hvordan det pedagogiske arbeidet på skolen har endret seg. Foreldreengasjementet har også vært stort i tilrettelegging og praktisk gjennomføring. For kommunen blir det en viktig utfordring å sikre at overgang til ungdomstrinnet ikke blir for stor for elever som kommer fra skoler som har utviklet denne arbeidsformen.

Desentralisert førskolelærerutdanning er gjennomført og har ført til at det ikke lenger er vanskelig å få rekruttert førskolelærere. Kommunen setter sin lit til at en får til desentralisert lærerutdanning til høsten og at dette på sikt vil bidra til at skolene ikke sliter med å få dekket vikarbehovet.

UTVIKLINGSOMRÅDE FOR KOMMUNEN

Skolene er kommet ulikt i tilpasning til ny læreplan. Det er viktig at kommunen legger til rette for at overgangen mellom barne- og ungdomsskolen ikke fører til unødige vansker for elever som er vant med nye arbeidsformer og annerledes organisering av skolehverdagen. Kommunen bør vurdere om det kan være fornuftig å organisere samarbeid om skolebasert vurdering der foreldre og elever kan ha oppgaver i tillegg til det pedagogiske personalet.

Kommunen bør vurdere tiltak som kan sikre rekruttering til skolelederstillinger. Det går fram at det også er behov for skolelederopplæring i avtaleverk o.l. Det kan være fornuftig å samarbeide med "sør-2 nettverket" om felles tiltak på dette feltet.

Tiltaksplan i kvalitetsutvikling for 2001 bør være mer konkret enn det planen for 2000 er. Vi anbefaler særlig at elevperspektivet kommer bedre fram i planen.

Arbeidet med nye vurderingsformer på ungdomstrinnet bør videreutvikles, og det er viktig at skolen finner fram til samarbeidsformer som sikrer medvirkning fra elever og foreldre

AVSLUTTENDE MERKNADER

Utdanningskontoret fikk godt innsyn i utviklingen i skolesektoren gjennom kontaktbesøket.

Opplegget og gjennomføringen av besøket ga nyttig og god informasjon. Vi opplevde det positivt at elevrådsrepresentantene og representant for FAU ved Lund barne- og ungdomsskole var med gjennom det meste av besøket.

Statens utdanningskontor takker Lund kommune og Lund barne- og ungdomsskole for et verdifullt og godt tilrettelagt kontaktmøte. Vi ønsker lykke til med det videre arbeidet med utviklingen av skolen.

Stavanger 12.01.01

Sigmund Sunnanå
utdanningsdirektør

Lars Kristian Eriksen
førstekonsulent